

ELŐSZÓ

A Kínai Népköztársaság nemzeti és hivatalos nyelve a Peking-közpon-tú északi nyelvjáráson alapszik. Ez a legelterjedtebb nyelvjárás, a kína-iak mintegy 70 százaléka beszéli anyanyelvként. Az északi nyelvjárást ma már mindenütt, az egész országban használják, megértik és beszé-lik, a helyi rádiók és televíziók is ezen a köznyelven adják műsoraikat. Kínában ez a hivatalos érintkezés nyelve.

A kínai nyelv talán legnagyobb nehézsége a külföldi számára a kínai írás mellett a kínai beszédben a szavak hanglejtésének különbözősége, konkrétan a négy tónus, a négy zenei hangsúly használata, begyakorlása és megtanulása. A nyelvtanulóknak alapvető segítség, hogy a kínai írásjegyeknek ma már létezik a világban mindenütt általánosan használt latin betűs írása, az ún. pinjin átírás.

A *Magyar–kínai alapszótár* 7000 magyar címszónak adja meg a kínai megfelelőjét. A címszavak tartalmazzák a mindennapi élet legfontosabb szavait. A magyar szavak elsődleges és leggyakoribb jelentéseinek kö-zöljük a kínai párját. A szótár szócikkei három részből állnak:

1. A magyar címszó vastag betűvel szedve ábécésorrendben.
2. A címszó után új sorban a magyar címszó kínai megfelelője kínai írásjelekkel.
3. A kínai szót ferde vonallal elválasztva követi a kínai szó kiejtése latin betűkkel megadva pinjin átírásban.

A kiejtés megadásáról

Mint fentebb említettük, a kínai szó kiejtésének leírásánál szótárunk is az egész világon elterjedt latin betűs átírási módot használja. Ezt az átírási módot oktatják a világ majd minden részén a kínai nyelvet ta-nulóknak, de ugyanezt használják Kínában a pekingi köznyelvet nem anyanyelvként beszélők köznyelvi ismereteinek elmélyítéséhez is.

A magyar anyanyelvűek számára fontos tudni, hogy a pinjin átírás-ban használatos latin betűk hangértéke nem minden esetben azonos a

magyar írás azonos betűjének hangértékével. Az alábbi táblázatban első helyen a pinjin átírás található, mellette a hozzávetőlegesen magyar kiejtés:

A pinjin átírás magyar kiejtése

a : á	chao : cshao	diu : tiu
ai : áj	che : cshō	dong : tung
an : án	chen : cshen	dou : tou
ang : áng	cheng : csheng	du : tu
ao : ao	chi : cshō	duan : tuán
	chong : cshung	dui : tui
b : p	chou : cshou	dun : tun
ba : pá	chu : cshu	duo : tuo
bai : páj	chua : cshua	
bai : pej	chuai : cshuáj	e : ö
ban : pán	chuan : cshuán	ei : ej
bang : páng	chuang : cshuáng	en : en
bang : peng	chui : cshuj	eng : eng
bao : pao	chun : cshun	er : er
ben : pen	chuo : cshuo	
bi : pí	ci : chō	fa : fá
bian : pien	cong : chung	fan : fan
biao : piao	cou : chou	fàng : fàng
bie : pie	cu : chu	fei : fei
bin : pin	cuan : chuan	fen : fen
bing : ping	cui : chuj	feng : feng
bo : po	cun : chun	fo : fo
bu : pu	cuo : chuo	fou : fou
		fu : fu
c : ch	d : t	
ca : chá	da : tá	g : k
cai : cháj	dai : táj	ga : ká
can : chán	dan : tán	gai : káj
cang : cháng	dang : táng	gan : kán
cao : chao	dao : tao	gang : káng
ce : chō	de : tō	gao : kao
cen : chen	dei : tej	ge : kō
ceng : cheng	deng : teng	gei : kej
ch : csh	dí : tí	gen : ken
cha : cshá	dian : tien	geng : keng
chai : csháj	diao : tiao	gie : csie
chan : cshán	die : tie	giu : csiu
chang : csháng	díng : tíng	gong : kung

gou : kou	k : kh	ma : má
gu : ku	ka : khá	mai : máj
gua : kuá	kai : kháj	man : mán
guai : kuáj	kan : khán	mang : máng
guan : kuán	kang : kháng	mao : mao
guang : kuang	kao : khao	mei : mej
gui : kuj	ke : khō	men : men
gun : kun	kei : khej	meng : meng
guo : kuo	ken : khen	mi : mì
	keng : kheng	mian : mien
ha : há	kong : khung	miao : miao
hai : háj	kou : kou	mie : mie
han : hán	ku : khu	min : min
hang : háng	kua : khua	ming : míng
hao : hao	kuai : khuai	miu : miu
he : hō	kuan : khuan	mo : mo
hei : hej	kuang : khuáng	mu : mu
hen : hen	kui : khuj	
heng : heng	kun : khun	na : ná
hong : hung	kuo : kuo	nai : náj
hou : hou		nan : nán
hu : hu	la : lá	nang : náng
hua : hua	lai : láj	nao : nao
huai : huáj	lan : lán	ne : nō
huan : huán	lang : láng	nei : nej
huang : huáng	lao : lao	nen : nōn
hui : huj	le : lō	neng : nōng
hun : hun	lei : lej	ni : nyi
huo : huo	leng : leng	nian : nyien
	li : li	niang : nyiang
j : ty	lia : liá	niao : nyiao
ji : tyi	lian : lien	nie : nyie
jia : tyiá	liang : liáng	nin : nyin
jian : tyien	liao : liao	ning : nyíng
jiang : tyiáng	lie : lie	niu : nyiu
jiao : tyiao	lin : lin	nong : nung
jie : tyie	ling : ling	nu : nu
jin : tyin	liu : liu	nuan : nuán
jing : tyíng	long : lung	nuo : nuo
jiong : tyiung	lou : lou	nü : nū
jiu : tyiu	lu : lu	nüe : nūe
ju : tyū	luan : luán	
juan : tyüen	lun : lun	o : ō
jue : tyüe	luo : luo	ou : ou
jun : tyün	lū : lū	
	lüe : lüe	p : ph

pa : phá	run : zsun	tao : thao
pai : phá'j	ruo : zsuo	te : thō
pan : phán		teng : theng
pang : pháng	s : sz	tí : thi
pao : phao	sa : szá	tia : thiá
pei : pheí	sai : száj	tian : tien
pen : phen	san : szán	tie : thie
peng : pheng	sang : száng	tíng : thing
pì : phi	sao : szao	tong : thung
pian : phien	se : szō	tou : thou
piao : phiao	sen : szen	tu : thu
pie : phie	seng : szeng	tuan : thuan
pin : phín		tui : thui
píng : phíng	sh : s	tun : thun
po : pho	sha : sá	tuo : thuo
pou : phou	shai : sáj	
pu : phu	shan : sán	wa : vá
	shang : sá'ng	wai : váj
q : tyh / cs	she : sō	wan : ván
qì : csi	shei : sej	wang : vá'ng
qia : csiá	shen : sen	wai : vej
qian : csien	sheng : seng	wen : ven
qiang : csiáng	shi : sō	weng : veng
qiao : csiao	shou : sou	wo : vo
qin : csin	shu : su	wu : vu
qing : csing	shua : suá	
qiong : csiung	shuai : suáj	x : hsz
qu : csü	shuan : suán	xi : hszí
quan : csüan	shuang : suáng	xia : hszíá
que : csüe	shui : suj	xian : hszíán
qun : csün	shun : sun	xiang : hszíáng
	shuo : suo	xiao : hsziao
r : zs	si : szō	xie : hszie
ran : zsán	song : szung	xin : hszin
rang : zsáng	sou : szou	xíng : hszing
rao : zsao	su : szu	xiong : hszíung
re : zsō	suan : szuan	xiu : hszíu
ren : zsen	sui : szuj	xu : hszü
reng : zse'ng	sun : szun	xuan : hszüan
ri : zsō	suo : szuo	xue : hszüe
rong : zsung		xun : hszün
rou : zsou	t : th	
ru : zsu	ta : thá	y : j
rua : zsuá	tai : tháj	ya : já
ruan : zsuán	tan : thán	yan : jen
rui : zsubj	tang : tháng	yang : já'ng

yao : jao	zang : cáng	zhong : dzsung
ye : je	ze : cō	zhou : dzsou
yi : jì	zei : cej	zhu : dzsu
yin : jin	zen : cen	zhua : dzsuá
ying : jing	zeng : ceng	zhuai : dzsuáj
yong : jung	zh : dzs / cs	zhuan : dzsuán
you : jou	zha : dzsá	zhuang : dzsuáng
yu : jü	zhai : dzsáj	zhui : dzsuj
yuan : jüan	zhan : dzsán	zhun : dzsun
yue : jüe	zhang : dzsáng	zhuo : dzsuo
yun : jün	zhao : dzsao	zi : zō
	zhe : dzsō	zong : cung
z : c	zhei : dzsej	zou : cou
za : cá	zhen : dzsen	zu : cu
zai : cáj	zheng : dzseng	zuan : cuán
zan : cán	zhi : dzsō	zui : cuj
		zun : cun

Néhány kiegészítés a kiejtési táblázathoz

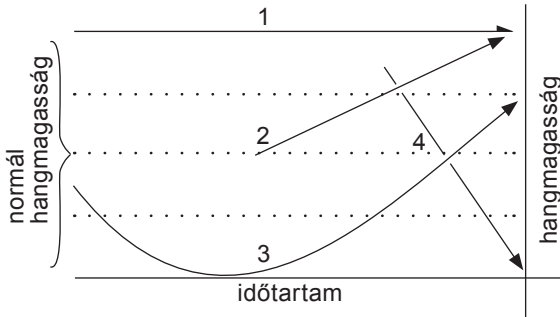
- A „hsz” kicsit selypesen kiejtett magyar sz-nek felel meg.
- A „dzs” a magyar lándzsa szó dzs-jéhez hasonlít, de cs-t is ejthetünk helyette.
- A szóvégi magánhangzók általában magyar megfelelőjüknél valamivel hosszabban ejtendők.
- Amikor két szótag egybeírva akár egy szótagként is olvasható, elválasztójelet tesznek közéjük.
- A „c” után általában egy erős „h” hangot is kell ejteni, ugyanez érvényes a „k”-nál is.
- A szótagvégi „g”-t nem hangsúlyozzuk, szinte alig ejtjük.
- A magánhangzók hosszúságát, illetve rövidegét inkább csak a gyakorlatban lehet igazán elsajátítani.

A kínai nyelv egyik fontos jellemzője, hogy a magánhangzók zenei hangsúlyának jelentésmegkülönböztető szerepe van. Fontos tudni, hogy a megfelelő zenei hangsúly használata nagyon fontos a kínai nyelvben, mert a hibás hangsúly használata értelmetlenné teszi mondanivalónkat. A kínai köznyelv négy zenei hangsúlyt különböztet meg.

- 1. Magas szinttartó.** A beszélő személy rendes hangmagasságánál kissé magasabb, egyenletes, nem emelkedik, nem esik.
- 2. Emelkedő.** A rendes hangmagasságnál kezdődik, és kissé emelkedik. A szót rövidebben ejtjük, mint az 1. hangsúlynál.

3. **Ereszkedő–emelkedő.** A rendes hangmagasságnál kissé mélyebben kezdődik, még lejt egy kicsit, majd emelkedik. Ezzel a hangsúllyal ejtett szónak az időtartama megegyezik az 1. hangsúlyú szóéval.
4. **Eső.** A hangsúly magasan kezdődik, rövid, nagy nyomatékú, élesen eső lejtésű. Mintha dühösen ejtenénk ki a szót. Ennek a kiejtésének az időtartama a legrövidebb a négy közül.

A zenei hangsúlyok ábrázolása:

A zenei hangsúlyokat a pinjin átírásban a magánhangzók fölé tett hangsúlyjelek mutatják.

1. Magas szinttartó: ā, ē, ī, ō, ū
2. Emelkedő: á, é, í, ó, ú
3. Ereszkedő emelkedő: ǎ, ě, ĭ, ǒ, ǔ
4. Eső: à, è, ì, ò, ù

A magánhangzóknak van ezeken kívül egy ún. tónustalan vagy más néven könnyű hangsúlyuk is, melynek azonban külön mellékjele nincs: a, e, i, o, u

A *Magyar–kínai alapszótárban* az azonos alakú, de más szófajú címszavaknak feltüntetjük a szófaját:

dob¹ (fn)

鼓 / gǔ

dob² (ige)

扔 / rēng

nǚ¹ (fn)

女子, 妇女 / nǚzǐ, fùnǚ

nǚ² (ige)

生长 / shēngzhǎng

vár¹ (fn)

城堡, 堡垒 / chéngbǎo, bǎolěi

vár² (ige)

等待, 期待 / děngdài, qīdài

A vastag betűvel szedett magyar címszavak mellett számos esetben több kínai szinonim ekvivalens van megadva.

- , A vesszővel elválasztott kínai szavak mondattani és alaktani szempontból *azonos* módon viselkednek.
- ; A pontosvesszővel elválasztott kínai szavak mondattani és alaktani sajátosságai *eltérőek*.
- ( ) A gömbölyű zárójelben található kínai szavak a magyar címszónak megfelelő kínai szóval kifejezést alkotnak.
- [ ] A szögletes zárójelben található kínai szavak nem alkotnak kifejezést a magyar címszónak megfelelő kínai szóval, csak az adott szó használatának korlátait jelzik.

A szótárban a kínai írásjelekkel megadott szavakat / (perjellel) elválasztva követi a kiejtés.

A könyv használatát, a szópárok eredményes memorizálását segíti a szótárban található 450 illusztráció.

Ajánljuk szótárunkat egyrészt a kínai nyelvet tanuló magyaroknak (a Kínai Népköztársaságba utazó szakértőknek, diplomatáknak, turistáknak és üzletembereknek), másrészt a magyar nyelvet tanuló, illetve a Magyarországon élő kínaiaknak.

A szótár szerzője P. Szabó József, a távol-keleti kérdések széles körben ismert szakértője, és a több évig Magyarországon élő Zhang Shi nyelvész asszony.

A szófajok rövidítése

fn	főnév
hsz	határozószó
ksz	kötőszó
mn	melléknév
msz	mondatszó
nm	névmás
szn	számnév

Irodalom

- Amit-Cadey, Gaelle – Reichert, Susanne 2010. *Chinese-English Dictionary*. U. S. A.: Collins, Merriam–Webster.
- Bartos Huba – Hamar Imre 1998. *Kínai–magyar szótár*. Budapest: Balassi Kiadó.
- Galambos Imre 2013. *Magyar–kínai szótár*. Budapest: ELTE Konfucius Intézet – Magyar Kultúra Kiadó.
- Li Pengyi 2006. *Everyday Chinese*. Beijing: Foreign Language and Research Press.
- Mircea Moldovan 2007. *Kínai–magyar társalgási zsebkönyv*. Budapest: NapKút Kiadó.
- Nagy Bálint 1986. *Kínai társalgás*. Budapest: Tankönyvkiadó.
- Őri Sándor 2004. *Magyar–kínai kisszótár. Kínai–magyar kisszótár*. Budapest: Kossuth Kiadó.
- P. Szabó József 2012. *Kínai nyelvkönyv. Tanuljunk könnyen, gyorsan kínaiul!* Budapest: TINTA Könyvkiadó.